

MEDISON

חמד

מרכז חינוכי

מרכז חינוכי

מדינת ישראל
משרד החינוך

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא בתרא דף ל"א

ההוא דאמר ליה לחבריה: מאי בעית בהאי ביתא? אמר ליה: מינך זבנתיה ואכלתיה שני חזקה. אמר ליה: בשוקי בראי הואי. אמר ליה: והא אית לי סהדי דכל שתא הוה אתית תלתין יומי! אמר ליה: תלתין יומי בשוקאי הוה טרידנא. אמר רבא: עביד איניש דכל תלתין יומי טריד בשוקא.

מינך זבנתיה - ממך קניתי אותי.
בשוקי בראי - בשווקים החיצוניים.
תלתין יומי - שלושים יום.

הסבר: בין שני אנשים התעורר ויכוח בעלות על בית אחד. האחד טען שהוא קנה אותו וגר בו כבר שלוש שנים בלי שהשני מוחה בו, ואילו השני טען שהוא לא מוחה משום שלא היה באזור, וגם כאשר הגיע לאזור, היה עסוק בשוק ולא ידע שהאיש הזה גר בביתו. אמר על כך רבא שטענתו של השני מתקבלת.

★ | מן ההסטוריה

חטיפת אייכמן בארגנטינה

אדולף אייכמן היה מבכירי השלטון הנאצי. לאחר מלחמת העולם השנייה נמלט מגרמניה והתיישב בארגנטינה תחת זהות בדויה. ידיעות על מיקומו הגיעו לידי איסר הראל, הממונה על שירותי הביטחון של ישראל, והוא החליט להוציא אל הפועל מבצע לחטיפת אייכמן והבאתו לארץ למשפט. בראש המבצע עמד איש המוסד רפי איתן. אנשי המוסד לכדו את אייכמן ליד ביתו, העלו אותו לרכב ולקחו אותו לדירת מסתור, שם נחקר ולאחר מכן הוטס לארץ. מבצע זה נחשב לאחד המבצעים המורכבים והנועזים ביותר של המוסד, בשל המרחק הגדול מישראל והצורך בחשאיות לכל אורכו. בארץ הועמד אייכמן לדין והוצא להורג.

רפי איתן

(776640_wikimedia.org.w.index.php)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 19:05	כניסת שבת: 19:57
יציאת שבת: 20:19	יציאת שבת: 21:03
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:20	כניסת שבת: 20:41
יציאת שבת: 20:22	יציאת שבת: 22:12

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא כ"ו- ל"ב
פרשת פנחס | ט"ו- כ"א בתמוז תשפ"ד (21-27 ליולי 2024)

דף כ"ו: "חסידי בבל"

רב חסדא ורב הונא מכונים "חסידי בבל", על שם מעשיהם הטובים.
פעם אמר רב חסדא לרב הונא דבר-מה שציער את רב הונא. רב חסדא כל כך התחרט על כך, שהוא ישב בתענית כמה וכמה ימים כדי שיתכפר לו על כך, ואילו רב הונא עצמו גם התענה, כי הוא הרגיש שאולי הוא סתם חשד ברב חסדא, ואין ראוי לחשוך באדם, בנדאי לא באדם גדול כרב חסדא פעם הסתפקו החכמים אם צריך לומר בראש השנה ברכת שהחינו, כמו בשלושת הרגלים. לבסוף הם החליטו לשלוח חכם אחד לביתו של רב חסדא בעת שייעשה קידוש בליל ראש השנה. ואכן שמע החכם שרב חסדא אומר ברכת שהחינו, וכך גם נפסקה ההלכה.

דף כ"ז: עץ שחציו בארץ ישראל וחציו בחוץ לארץ

יש חובה להפריש תרומות ומעשרות מפירות הגדלים בארץ ישראל, ועד שלא עשו כך, הפירות הם "טבל" ונאסרים באכילה. אולם פירות שגדלים בחוץ לארץ פטורים מכן. ומה דינו של עץ שחציו מהנעז שלו בארץ ישראל וחציו בחוץ לארץ, האם צריך להפריש מהפירות שלו תרומות ומעשרות? נחלקו תנאים בדבר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מפרי שגדל על ענף שבצד של ארץ ישראל - צריך להפריש תרומה ומעשרות. מפרי שגדל בצד של חוץ לארץ - לא צריך. מדוע? כי הוא סבר שהחלק של העץ שבצד הזה יונק רק מהצד הזה, כי בצדע יש סיבים רבים שמעבירים את היניקה והם לא מתערבים. אבל רבי יהודה הנשיא חולק ואומר שבמקרה כזה כל פרי חציו טבל וחציו אינו טבל, כי רבי יהודה הנשיא סבר שהיניקה יכולה להתערב וכל פרי יונק משני המקומות.

דף כ"ח: "חזקת הבתים"

בדף זה מתחיל הפרק השלישי במסכת - פרק "חזקת הבתים". המשנה הראשונה בפרק עוסקת בזיכוח בעלות על נכסי דלא ניד - נכסים שאינם מיטלטלים - שדות ובהמים. למשל, ראובן טוען בפני בית הדין: "גרשון נכנס לשדה שלי מעבד אותו ואוכל את פירותיו. הוא גזלן, מכין שהשדה שלי מאז ומתמיד". כנגדו טוען גרשון: "אתה מכרת לי את השדה". תחילה הדינים אומרים לראובן, "אף אתה רוצה שנאמין לך שהשדה שלך? אולי אתה סתם אומר כך?". אם ראובן יכול להביא ראיה שפעם השדה היה שלו, כגון שיביא עדים שהוא היה מעבד אותו תמיד, או-אז פונים הדינים אל הנתבע ואומרים לו: "היכול אתה להביא ראיה שהשדה שלך?". אם הנתבע מביא שטר מכירה או עדים שמעידים על המכירה, מיד פוסקים שהצדק עמו. אבל מה קורה אם הוא אומר: "כבר עברו שנים רבות מאז המכירה והשטר אבד לי?". המשנה אומרת שאם הוא יכול להביא עדים שהוא מעבד את השדה כבר שלוש שנים, לכל הפחות, אזי פוסקים שהשדה בבבעלותו, מפני שעובדה היא זו הוכחה שהשדה שלו. הוכחה זו מכונה "חזקה", ולהבדיל בינה לבין סוגי חזקה אחרים רגילים לכנות אותה גם "חזקת קרקעות".

דף כ"ט: מחאה בתוך שלוש שנים

ברוך הוא אדם טרוד ביותר, ומכיון שכה, הוא הפסיק לעבד את פרדס עצי הדובדבן שבבעלותו. יום אחד נודע לברוך שמאז שהוא הפסיק לעבד את הפרדס, נכנס אליו שכנו והוא מעבד אותו ונוטל את הפירות לעצמו - מי יודע? חשב ברוך, "עוד מעט הוא עלול להגיד שהשדה שלו ויש לו חזקה... (כפי

מתפלפלים

יוני בן ה-15 לומד ביחד בכיתה עם חברו הטוב דני. בזמן האחרון יוני שם לב שדני עייף מאוד, נרדם בשיעורים, מתנהג בעצבנות לא כפי שהתנהג תמיד, ובכלל משהו השתנה בו. יוני החל לחשוף שדני מסתובב בלילות עם כל מיני טיפוסים מפוקפקים, ואולי אף נגרר לשתיות אלכוהול ודברים מסוכנים אחרים, וזו הסיבה לשינוי בהתנהגותו. יוני ניסה לדבר על זה עם דני, אך דני אמר לו שהכל בסדר ושזה לא עניינו של יוני מה שהוא עושה בזמנו החופשי. יוני התלבט מה עליו לעשות.

מצד שני:

האחריות על חינוכו והתנהגותו של דני היא על כתפיהם של ההורים שלו והמורים שלו. זה לא התפקיד של יוני שהוא בסך הכל חבר בן 15. ולכן יוני לא צריך לדווח ו"להלשין" על דני, אלא זה התפקיד של ההורים והמורים שלו שישיתמו עין על הילדים והתלמידים.

מצד אחד:

יוני הוא חבר טוב של דני, ולכן אולי מוטלת על יוני האחריות לדווח על כך למורים בבית הספר ולהורים של דני, כדי שיעקבו אחריו וייראו מה הוא עושה ומה קרה לו בזמן האחרון.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים!

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

תלמוד ישראלי לימוד קהילתי, נתיבות

על המפה | הקהילה היהודית בעיר ויטבסק-בלארוס

ויטבסק היא עיר מרכזית בבלארוס שליד רוסיה, שנקראת על שם נהר הויטבה. בעיר הייתה קהילה יהודית גדולה, שגדלה במיוחד בעקבות הגעת יהודים שגורשו ממוסקבה ב-1891. בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20 כמחצית מ-65 אלף תושבי העיר היו יהודים, ופעלו בה כשישים בתי כנסת. בין תושבי העיר הידועים היו האדמו"ר רבי מנחם מנדל מוויטבסק, וראש המוסד איסר הראל. במהלך השואה נכלאו יהודי ויטבסק בגטו, ממנו הועברו לעבודות כפייה, וכ-16 אלף מתוכם נרצחו. הקהילה היהודית בוויטבסק לא התאוששה אחרי השואה, וכיום נותרו בה תושבים יהודים מעטים

בית כנסת היסטורי בוויטבסק, בלארוס (Wikipedia)

100 שנים לייסוד 'הדף היומי' המושג השבועי

"מוסר"

"מוסר" הוא כינויו של יהודי המלשין לשלטונות הנוכרים על יהודים אחרים ובכך מוביל למאסרם, להחרמת ממונם או לסיכון חייהם. מדובר במעשה חמור של בגידה בעם ישראל וסכנת נפשות, ולכן במקרים מסוימים מתירה ההלכה לעצור את המוסר בכל דרך אפשרית ואפילו לפגוע בו אם צריך חלילה כדי למנוע ממנו להלשין על יהודים.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

לוח זמנים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הוא האיש הציור?
- 2 מה היו תפקידיו?
- 3 מי גר בבית ברחוב גריבלדי?
- 4 כיצד השלט "בואנוס איירס 1960" קשור לאיש שבציור?

1066 שנת הולדת המלך ג'ורג' השישי
 1066 שנת הולדת המלך ג'ורג' השישי
 1066 שנת הולדת המלך ג'ורג' השישי
 1066 שנת הולדת המלך ג'ורג' השישי
 1066 שנת הולדת המלך ג'ורג' השישי

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

מי אני?

1. שירות המודיעין של ארגון ההגנה.
2. נוסד בשנת 1940 על ידי שאול אביגור.
3. פעל להשגת מודיעין על הבריטים שסייע בפעולות נגדם.
4. כמו כן פעל להשגת מודיעין על הערבים בישראל ושכנותיה.
5. לאחר הקמת המדינה, שימש כבסיס לקהילת המודיעין של ישראל.

1066 שנת הולדת המלך ג'ורג' השישי - 1066 שנת הולדת המלך ג'ורג' השישי

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תרצ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ג	ה'תש"ל	ה'תש"ח	ה'תשמ"א	ה'תשמ"ב	ה'תשנ"ו	ה'תשס"ז
שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לויין	מלחמת ששת הימים	מלחמת העצמאות	שואה	הרצל	רבי יוסף קארו	העת החדשה	גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	ימי הביניים תקופת הראשונים
2019	2017	1969	1967	1947	1939	1897	1500	1492	1492	1100	1100	1100	1100

דבר תורה

להיכנס לנעליו של משה רבנו ולהפוך להיות המנהיג לאחר מותו, זה דבר לא פשוט בכלל כיצד יהושע, שהיה שמשו ותלמידו של משה, יוכל להיכנס לנעליו ולהנהיג את העם בכניסתו ארצה? מנין יגיעו לו הביטחון והאמונה שהוא ראוי ונכון לכך?

כדי להתמודד עם שאלות אלו ציווה הקב"ה את משה לעשות פעולה מיוחדת שתבטא את העברת המנהיגות אל יהושע: "קח לך את יהושע בן נון... וסמכת את ידך עליו". פעולת הסמיכה היא הישענות שמבטאת את העובדה שאנחנו מאמינים בך, מכירים ביכולותיך וסומכים עליך.

זה הדבר המרכזי לו היה זקוק יהושע כדי ליטול את מושכות ההנהגה, וזה היה ציוויו של ה' אל משה כדי לסמל את העברתה.

גדר ניקיון | מסכת בבא בתרא, דף כ"ט - ל"ב

שְׁלֵמְדָנוּ בְּדָף הַקּוּדָם) **הָאֵם אֲנִי חַיֵּב לְטְרוּחַ לְהוֹדִיעַ עַל כָּן לְבֵית דִּין כְּכֹר עֲכָשְׁיָו?** בְּדָף זֶה לּוֹמְדִים שֶׁבְּרוּךְ אֵינוֹ צָרִיךְ לְטְרוּחַ לְהוֹדִיעַ לְבֵית דִּין, אֲלָא דֵּי בְּכָךְ שֶׁהוּא יַעֲשֶׂה פְּעוּלָה שֶׁל מַחָאָה: **הוּא יַעֲמוֹד בְּפָנָי עֵדִים וְיוֹדִיעַ, "דַּעְנוּ לָכֵם, פְּלוּנֵי נִכְנָס לְשִׂדְּהָ שְׁלֵי בְּלֵי רְשׁוּת". אִם נַעֲשֶׂתָה מַחָאָה בְּתוֹךְ שְׁלוֹשׁ שָׁנִים, בְּטִלָּה הַחֲזָקָה.**

דף ל': הנוכל שמכר שדה שאינו שלו

לאחר תקופת היעדרות מהארץ של כחודש ימים, שב ראובן לחנה החקלאית שלו. להפתעתו הרבה גילה ששכנו, שמעון, מעבד את השדה שלו. כאשר שאל ראובן את שמעון מה הוא עושה בכלל בשדה, ענה לו שמעון שלפני כמה ימים הגיע לכפר אדם בשם לוי והוא אמר לכל בני הכפר: "אני קניתי את השדה מראובן, אבל התחרטתי, ועכשיו אני מוכן למכור את השדה במחיר מוזל". שמעון שמע זאת, קפץ על המציאה בתום לב וקנה את השדה. "הנה", הוציא שמעון שטר מכירה והראה לראובן שטר שכתוב בו שהוא קנה את השדה מלוי. אמר לו ראובן: "המוכר הזה הוא נוכל. אני מכיר אותו וגודאי שלא מכרתי לו את השדה". ואילו שמעון אמר, "מצטער, אני קניתי את השדה כדת וכדין והשדה שלי". כשהם פנו אל בית הדין פסקו הדיינים שהצדק עם ראובן. מדוע? **"כי גם אתה, שמעון, מסכים שהשדה היה של ראובן, רק שאתה טוען שקניתי אותו מלוי. אם כן, הבא ראיה שאכן ראובן מכר אותו ללוי ותקבל את השדה, אולם עד אז השדה יותר אצל ראובן".**

דף ל"א: עד כשר

בתורה נאמר: "על פי שנים עדים יקום דבר", אולם לפעמים ישנם אנשים שהם פוסלים לעדות, למשל אדם שידוע שהוא רשע. **איך אפשר לקבל כל אדם לעד? אולי הוא רשע ושרקר? התשובה היא שאין חוששים שאולי אדם הוא רשע ושרקר, אלא רק אם נודע לנו בוודאות שהוא רשע ושרקר פוסלים אותו לעדות. ענין זה מכונה "חזקת כשרות" - כל בן אדם מוחזק לאדם כשר. היה ויכוח בין שני בעלי דין בענין מסוים. אחד מהם הביא עדים שאמרו כמותו, והאחר הביא עדים שאמרו בדין להפך מהעדים הראשונים. במצב הזה ברור שזוג עדים אחד משקר, אלא שאיננו יודעים מי הם השקרנים. מה עושים מכאן ולהבא? האם מחליטים שלא מקבלים עוד לעדות איש מהעדים, או שמאחר שלכל עד יש חזקת כשרות, ולא נודע לנו בוודאות שהוא שקרן, איננו יכולים לפסול אותו? בתלמוד אנו מוצאים ששנחלקו אמוראים בדבר. רב חסדא אמר שלא מקבלים עוד מכאן ולהבא איש מהעדים, אבל רב הונא אמר שאי אפשר לפוסלם.**

דף ל"ב: טענת "מה לי לשקר" או "מיגו"

מעשה באדם שתבע את חברו לבית דינו של רבה, וכן טען: **"מה אתה עושה בשדה שלי?"** והחבר אמר, **"קניתי אותו ממך"**, והוא הוציא שטר קניה ואמר: **"הנה, יש לי הוכחה שקניתי את השדה"**. אכן במקרה כזה אפשר לקבל את שטר הקניה כראיה. ברם, התובע אמר לדיינים: **"השטר הזה מזויף. מעולם לא מכרתי את השדה"**. כששמע מכך החבר, הוא התכופף ולחש באינו של רבה: **"הוא צודק, באמת השטר מזויף, אבל דע לך שהיה לי שטר אמיתי, ובגלל שהוא אבד הרגשתי שאין לי ברירה אלא לזייף שטר, אבל אני לא גזלן, הוא מכר לי את השדה"**. רבה החליט שהוא מקבל את טענת החבר. מדוע? כי אילו בעל השטר אכן היה שקרן, הוא בכלל לא היה צריך להודות שהשטר מזויף והיו מקבלים את טענתו, כי התובע אינו נאמן לומר שהשטר מזויף. ולכן עלינו להסיק שבעל השטר אינו שקרן והוא דובר אמת שהשדה שלו. **סוג הוכחה זו מכונה "מה לי לשקר" או "מיגו". פירוש המילה "מיגו" הוא "מתוך" והכונה היא שמתוך שהוא יכול היה לשתוק או לטעון טענה אחרת והיה עדין נאמן, אנתנו כבר מאמינים לו בטענה אחרת.**

חידה!

למדנו על מכירות של שדות ובתים. זהו את המכירות הבאות שמסופר עליהן בתנ"ך:

1. קנה שדה ומערה כדי לקבור בה את אשת

--	--	--	--	--
2. קנה את חלקת השדה ליד שכם

--	--	--	--	--
3. קנה מגרש בירושלים ובנה בו מזבח כדי לעצור מגפה

--	--	--	--	--
4. קנה שדה מבן דודו בזמן המצור על ירושלים

--	--	--	--	--

השדה, לוי' דלמא, 'מטלא: טווארט

שאלות השבוע

1. מי היו מכונים "חסידי בבל"?
2. כמה זמן צריך להחזיק בשדה כדי לקבל "חזקה"?
3. מה פירוש טענת "מיגו"?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.*כפיקוח רואה חשבון

תלמוד ישראלי

בחסות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

מיידע ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
י"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פריילימן